

คำนำ

หนังสือนี้เป็นหนังสืออ่านเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ทั้งที่เน้นวิทยาศาสตร์และไม่เน้นวิทยาศาสตร์ โดยโดยมีเนื้อหาตรงตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และได้เพิ่มบางหัวข้อเพื่อให้นักเรียนมีมุมมองที่กว้างขึ้น ผู้เรียบเรียงได้พยายามหาภาพมาประกอบการอธิบายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้หนังสือนี้เป็นหนังสือที่อ่านง่าย เพื่อดึงดูด สนุก และได้ความรู้

ผู้เรียบเรียงและสำนักพิมพ์หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือนี้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนที่ต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม หรือครู - อาจารย์ ที่จะใช้เป็นหนังสือประกอบการสอน หากมีข้อเสนอแนะใดที่จะทำให้หนังสือนี้สมบูรณ์ขึ้น ผู้เรียบเรียงขอน้อมรับด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง แนะนำได้ที่โทร 084 - 0919310 และถ้าอาจารย์ท่านใดสนใจที่จะนำหนังสือนี้ไปใช้ในการเรียนการสอนในโรงเรียนของท่าน เรายินดีจำหน่ายให้ท่านในราคาลดพิเศษ 20 %

สุชาติ สุภาพ

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 แรงและการเคลื่อนที่	4
แรง	6
A) แรงสัมผัส	7
B) แรงไม่สัมผัส หรือแรงสนาม	7
การเคลื่อนที่แบบต่างๆ	9
A) การเคลื่อนที่แนวตรง	12
B) การเคลื่อนที่แบบโปรเจกไทล์	23
C) การเคลื่อนที่แบบวงกลม	33
D) การเคลื่อนที่แบบสั่นหรือแกว่ง	42
แบบฝึกหัดบทที่ 1	47

บทที่ 2 สนามของแรง	130
A) สนามแม่เหล็ก	131
A-1) แรงแม่เหล็ก	136
A- 2) สนามแม่เหล็กกับการเคลื่อนที่ของประจุ	138
A - 3) ผลของสนามแม่เหล็กต่อตัวนำ	143
A - 4) แหล่งกำเนิดสนามแม่เหล็กไฟฟ้า	149
A - 5) ประโยชน์ของสนามแม่เหล็กโลก	151
B) สนามไฟฟ้า	157
B - 1) แรงระหว่างประจุไฟฟ้า	159
C) สนามโน้มถ่วง	166
C - 1) แรงโน้มถ่วง	169
C - 2) ตกอย่างเสรี	170
C - 3) สภาพไร้น้ำหนัก	171
แบบฝึกหัดบทที่ 2	173
ประวัติผู้เรียบเรียง	243

บทที่ 1

แรงและการเคลื่อนที่

ก่อนการศึกษาเกี่ยวกับแรง และการเคลื่อนที่ นักเรียนควรจะรู้จักกับปริมาณต่างๆที่เกี่ยวข้องกับแรงและการเคลื่อนที่เสียก่อน ดังนี้

ปริมาณของสิ่งต่างๆจำแนกได้ เป็น 2 ประเภท คือ

1) ปริมาณสเกลาร์

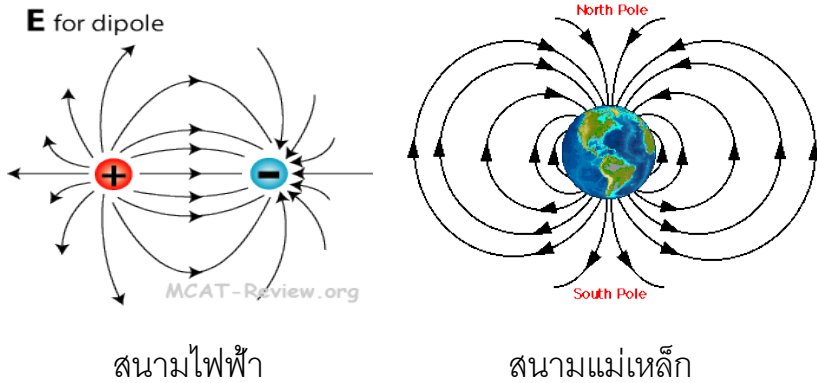
2) ปริมาณเวกเตอร์

ปริมาณสเกลาร์

หมายถึงปริมาณที่บอกด้วยขนาดเพียงอย่างเดียวก็เข้าใจความหมายได้ชัดเจน เช่นนักเรียนมีมวล 50 กิโลกรัม บริเวณผิวโลกมีความดัน 1 บรรยากาศ ในห้องเรียนมีอุณหภูมิ 25 องศาเซลเซียส การบอกเพียงเท่านี้ก็เข้าใจความหมายได้ชัดเจน ดังนั้น มวล ความดันและอุณหภูมิจึงเป็นปริมาณสเกลาร์นอกจากนี้ อัตราเร็ว อัตราเร่ง ระยะทาง ปริมาตร ความหนาแน่น เวลา พื้นที่ งาน พลังงาน กระแสไฟฟ้า ก็เป็นปริมาณสเกลาร์

ปริมาณเวกเตอร์

หมายถึงปริมาณที่ต้องบอกทั้งขนาดและทิศทางจึงจะเข้าใจความหมายได้ชัดเจนเช่นโรงเรียนอยู่ห่างจากบ้าน 2 กิโลเมตร ไปทางเหนือ เครื่องบินบินไปทางทิศใต้ด้วยความเร็ว 800 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ชายคนหนึ่งถูกฉลักทางด้านหลังด้วยแรง 100 นิวตัน ปริมาณเวกเตอร์ได้แก่ แรง การกระจัด ความเร็ว ความเร่ง สนามไฟฟ้า สนามแม่เหล็ก สนามโน้มถ่วง

รูป 1.1 ปริมาณเวกเตอร์

แรง (Force)

แรงหมายถึงสิ่งที่มากระทำต่อวัตถุแล้วทำให้วัตถุมีการเปลี่ยนแปลงสภาพการเคลื่อนที่ เช่น ถ้าวัตถุได้รับแรงกระทำในขณะที่กำลังเคลื่อนที่ อาจทำให้วัตถุนั้นหยุดนิ่ง เคลื่อนที่ช้าลง เร็วขึ้น หรือเปลี่ยนทิศทาง เราสามารถแบ่งประเภทของแรงได้เป็น 2 ประเภท คือ

A) แรงสัมผัส

B) แรงไม่สัมผัสหรือแรงสนาม